

Chalupy neměly koupelny, WC bylo na dvoře, zahrádky kolem malé, na trochu zeleniny. Jižní strana lícovala do zahrady souseda. Tak jako Staré Ransko, tedy i Nové Ransko vzniklo působením vyhlášených panských železáren staročaneckých.

Sobíňov - osada Hlína

Jak už nám dává název osady, stávala zde cihelna. Tady dodnes je deset stavení, zbudovaných podobně jako v sousedním Novém Ransku, z kamene- opuky. Silné až 90 cm zdivo nese střechu, která je na obou stranách sražena lomenicí, a původně pokrytou šindelem. Chalupy byly stavěny pro dvě rodiny, ale měly už dva samostatné vchody od jihu. Jinak se mnoho nelišily od staveb v N. Ransku, jak místnosti, i velká, i malá, černá komora, později někde upravena na komárku, po přestavbě komína, v síni kurník. Zahrádky jako dleň k jihu a východu. V chalupách bydleli cihláři a dělníci, kteří docházeli do železáren ve Starém Ransku, později do různých podniků a nebo tkalci, kteří tkali plátno pro faktory a továrníky. Někteří si přikoupili, nebo spachtovali políčko, kus louky, přistavěli chlév a stodůlku a stali se z nich kovozezemědělci, nebo hospodáři s domácí tkalcovinou. Žádný majitel chalupy neměl tolik poľností, aby s nimi uživil většinou početnou rodinu. Musel se zaměstnávat různě, takéž členové jeho rodiny. Chodilo se do lesa kácet stromy, stavět do metrů, ženy na sázení stromečků /na lásku/. Je zajímavé, že Hlína dlouho si udržela svůj starý ráz. Třeba jen kilometr vzdálena od Sobíňova, vždy připadalo, že se v ní zastavil čas. V Sobíňově po socializaci- združstevnění, zestátnění polí, již velká část občanů měla stodoly zrušeny, přestavěny na bytové příslušenství- koupelny, splachovací záchody, ale na Hlíně lidé žili dále po staru. Až teprve nyní, 40 let po válce jsou z těch starých chalup, sotva 2 - 3 přestavěny, zmodernizovány. Musím říci, že v těch starých bydlí, dožívají lidé vyššího věku.

Sobíňov- dělnická čtvrť Cikánka

Mezi dvěma válkami/ za první republiky/ bylo postaveno dělníky a tkalci na 30 domků, na místech obecních polí. Domky byly z cihel s jednou velkou místností, aby se do ní vešel jeden až dva tkalcovské stavy, komárka (na brambory a potraviny, chodba. Ke stavení byl přilepen přístavek většinou z prken, v němž umístěn suchý záchod, chlívěk pro kozu a místo pro dříví. Na uhlí se nepočítalo, to se nekupovalo, v okolních lesích bylo dřeva dost.

Popis jednoho takového stavení čp, 74. Postavil je v roce 1927 Josef Janáček, můj otec. Jeho cena byla 24.000 Kč. Měl našetřeno 4000 Kč, ostatní mu půjčila místní Kampelička. Dluh se doplatil teprve začátkem války, když se v Sobíňově rozjela výroba dřevěných kazet. V domku byla jedna místnost 6x 5, 2 okna k východu, 1 k Jihu, 1 k severu. K západní straně komárka 3x 2 m, chodbička, v té dřevěné schody na půdu. Dřevěný přístavek 3 x 3 m k jihu. V chod do stavení k jihu byl přes kálnu. Zahrádka kolem celého baráku. Krytina na střeše i přístavku cementové tašky, na způsob dlaždic 20 x 20 cm vyráběné staviteli domků Pavlíčkem z Krucemburku-Křížové a Vachkem ze Ždírcce n/D. Ještě nyní tato cementové krytina je na některých, v té době postavených domcích. Je sice těžká, ale kvalitní. U stavení byla studna, nad ní dřevěná stříška.

Elektrina v jmenovaných obcích- v Sobíňově, Starém a Novém Ransku byla zřízena v letech 1928-29. Ne však všichni majitelé domků se napojili na síť, v těch letech. Vedl je k tomu strach a nedostatek peněz. Připojovali se za 2. války a zbytek až po osvobození.

Vodovod v Sobíňově / v horní části/ byl zbudován v r. 1947. Pamatuji z té doby heslo, které jsem složil a vztyčil na tabuli výkopu: Dvouletý plán vykonáme, vodovod si vykopáme! V dolní části Nové Vsi a Sopotech byl vodovod připojen teprve v r. 1969. Hlavně Sobíňov trpěl nedostatkem vody- je na kopci- , tak zřízení vodovodu bylo pro lidi dobrodiním. Dlouhá přípojka 2 km a i rozvod po vsi vykopali Sobíňovští sami, ručně, krumpáčem. Byla to velmi těžká a namáhavá práce, v některých místech se musela použít i trhavina. Jen několik jednotlivců si postavilo hlavu, ale i ti po několika letech se připojili. V dnešní době se znovu zaházené studny obnovují pro obrovský rozmach pěstování různé zeleniny v zahrádkách a sklenicích a měkká voda, v Sobíňově ve studnách je většinou dešťové/ je k zalévání dobrá. Nutí k tomu v suchých létech i regulované šetření chlorované vody z vodárny. Znovu obnovené studny jsou již s výkonnými čerpadly, nebo pumpami.
